

GIẢI PHÁP CHO SINH VIÊN VỪA HỌC VỪA LÀM TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN NAY

Trong xu thế hiện nay, hầu hết các trường đại học, cao đẳng, trung cấp đều đào tạo hệ vừa học vừa làm với khung chương trình riêng, liệu chất lượng đào tạo các đối tượng này có bằng các học viên chính quy?

Những học viên vừa học vừa làm đa số đã đi công tác, có thâm niên, thậm chí có người đã lớn tuổi quay trở lại trường học nâng cao trình độ. Như thế, có một sự trở ngại cho những học viên này là khả năng ghi nhớ, sự nhạy bén với kiến thức mới. Nhiều anh, chị tâm sự *“Tôi đã dừng việc học khá lâu, giờ học lại thấy khó quá, vì vậy tôi cố gắng học lắm, “cần cù bù thông minh” mà! Chúng tôi sợ không qua được môn học, như thế là không hoàn thành nhiệm vụ cơ quan giao cho sẽ bị kỷ luật”*. Một chị khác học tại Đại học Y Dược lại tâm sự rằng *“Mình chỉ có một cơ hội 1 lần đi thi, nếu rớt thì không biết khi nào mới được đi nữa nên cố gắng lắm. Nhưng khi vào học rồi thì thấy quá nhiều khó khăn, mình còn con nhỏ, khó mà tập trung học được, kiến thức thì nhiều, lại phải đi lâm sàng ở bệnh viện nữa nên mình không có nhiều thời gian đầu tư học”*. Có thể nói, đó cũng là hạn chế chung của những học viên vừa học vừa làm.

Sinh viên chính quy thì trẻ trung, sáng tạo hơn, đa số sinh viên học tập trung, lại độc thân nên có nhiều thời gian cho bài vở, lại tiếp thu nhanh. Nhưng sinh viên chính quy cũng có hạn chế là chưa có kinh nghiệm nên việc học kiến thức mới chưa hiểu hết được bản chất của sự việc. Điều này lại là thế mạnh của sinh viên vừa học vừa làm, các anh, chị đi học sâu hơn cái công việc mình làm hằng ngày để hiểu nguyên lý của nó, có kỹ năng tốt hơn trong giải quyết công việc, chính vì vậy họ sẽ rất mau hiểu bài và thực hành tốt. Tuy nhiên, đó chỉ là những môn có liên quan tới công việc hằng ngày của họ mà thôi, còn đa số những môn khác vẫn là trở ngại.

Thế trong quan điểm của giảng viên, sinh viên chính quy và sinh viên vừa học vừa làm có như nhau? Theo quan điểm của Đảng và Nhà nước ta, giáo dục là công bằng cho tất cả mọi người, mọi đối tượng. Tuy vậy, cũng khó có quan điểm xem hai đối tượng này như nhau. Ngay cả đề thi của hai đối tượng đã khác nhau mặc dù họ học chung một môn và cùng chương trình. Trong quá trình học, sinh viên chính quy năng nổ, tích cực đầu tư vào bài, còn sinh viên vừa làm vừa học không được như vậy. Một giảng viên tâm sự *“Vào dạy những lớp chính quy mấy em nó tích cực lắm, mình áp dụng được hiệu quả nhiều phương pháp dạy học mới. Nhưng những lớp vừa làm vừa học, vừa vì họ không có thời gian học nhiều, vừa vì họ đã lớn tuổi, lại còn vướng bận gia đình nên khó áp dụng những phương pháp dạy học tích cực lắm, với lại khi mình đặt câu hỏi các anh chị ấy khó trả lời làm mình cũng nản”*. Như vậy, không chỉ sinh viên thấy có sự khác biệt mà cả giảng viên cũng không thể xem hai đối tượng này là như nhau được. Vấn đề đặt ra là học viên vừa học vừa làm, sau khi tốt nghiệp có đạt được chuẩn đầu ra theo yêu cầu hay không? Hay nói cách khác, chất lượng sinh viên vừa học vừa làm có được như sinh viên chính quy không?

Đây là một vấn đề khá nan giải. Bởi lẽ, đã là đào tạo thì phải tạo ra một đội ngũ đáp ứng được yêu cầu công việc, giải quyết được những yêu cầu xã hội đề ra. Nhưng từ những hạn chế về thời gian, đặc trưng về tuổi tác, đặc điểm hoàn cảnh làm cho các đối tượng vừa học vừa làm có nhiều khó khăn trong công tác dạy và học.

Như vậy, chúng ta phải làm sao để cho đối tượng này có thể đạt được những yêu cầu như sinh viên chính quy?

Vấn đề quan trọng là phải xây dựng chương trình phù hợp với đối tượng vừa học vừa làm, làm sao để phát huy thế mạnh vốn có của họ như kinh nghiệm công tác, thao tác nghiệp vụ, cách tổ chức, quản lý... Bên cạnh đó, phương pháp dạy học của giảng viên cũng tác động rất lớn tới các học viên. Vì vậy, cần có phương pháp giảng dạy phù hợp với từng đối tượng và từng hoàn cảnh cụ

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

thể. Sinh viên vừa học vừa làm tuy tiếp thu không nhanh như sinh viên chính quy nhưng họ rất chăm chỉ và có kinh nghiệm sống, kinh nghiệm công tác, chúng ta không thể đem những phương pháp dạy chính quy áp dụng cho họ mà cần có sự thay đổi, cần liên hệ thực tiễn công việc của họ, cần giảng dạy chi tiết hơn để họ nắm được hết nội dung bài học, cần áp dụng những phương pháp mới để phát huy được tính tích cực của sinh viên. Bên cạnh đó, cần có chế độ kiểm tra, thi cử chặt chẽ, đảm bảo chất lượng đào tạo, chất lượng học tập của sinh viên phản ánh sự đúng đắn của chương trình đào tạo trong nhà trường.

Trên đây là một số chia sẻ về sự khác nhau giữa sinh viên chính quy và sinh viên vừa học vừa làm, mà đặc biệt là nhấn mạnh về những thực trạng và phương pháp nâng cao chất lượng dạy học cho sinh viên vừa học vừa làm. Hy vọng với một số ý kiến tham khảo sẽ góp phần nâng cao chất lượng dạy học đối tượng này.